

VĚTRNÍK

Vydává MNV ve Vysokém nad Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník-roč.III- č.9.

Vysoké n. Jiz.31.8.1970.

Univ.prof.Dr František Jílek osmdesátiletý.

Svémi dvěma láskami - k rodnému kraji trocnovskému na jihu Čech, a k našemu severnímu krkonošskému podhůří - jako by chtěl symbolicky sevřít a přivínout k svému ušlechtilému, hrdým češtvím bijícímu srdci celou milovanou českou zem.

Tak jsme ho znali a známe po desítky let, kdy trávil se svou milou rodinou prázdniny u nás na Vysocku.

Prázdniny, podle jména, byly pokračováním pilné práce jazykovědce zaposlouchaného do svérázné mluvy Vysocka, která s novými generacemi upadá v zapomenutí, i zahleděného do zvyků a způsobu života našeho podhorského lidu minulých časů. Tato pilná sběratelská práce, poznamenaná zaníceností zasvěceného vědce, vydala bohatou žně v četných rozhlasových relacích pana profesora, zvláště těch statečných a povzbuzujících za pro- tektorátního temna a v nespočetných studiích a člancích v denním i odborném tisku a vyústila v jeho stěžejním díle z našeho kraje, této bible našeho podhůří, nazvaném v prvním vydání v roce 1946 "Jak žili naši otcové" a ve druhém vydání z roku 1960 "Ze života našich otců."

Kniha byla panem profesorem věnována "Městu Vysokému nad Jizerou a pod černými lesy krkonošskými za poctu čestného měšťanství uděleného za druhé světové války dne 5.června 1941."

Mentální sblížení pana profesora s naším Vysockem dokumentuje i jeho spontánní volba předsedou našeho krajského spolku Rodáků a přátel Vysokého n. Jiz. a okolí v Praze v padesátých letech.

K jeho pětadesátinám v r. 1955 jsem přednesl na slavnostním ve- čeru pořádaném na jeho počest ve Slovanském domě v Praze krajským spolkem Jihočeským spolu s naším rodáckým spolkem v Praze zdravíci, jejíž závěrečná upřímná přání opakuji i dnes po těch patnácti letech k jeho požehnaným osmdesátinám :

Tam z šira hor,
kde Kokrháč své tání v oblak noří
za jitřiních úsvitů, kdy žalý zlatem hoří,
tam z modra lesů,
z nichž mlhy dým se kouří,
a vánek ve vichřici mění se a bouří,
tam z šira podhůří,
kde jeřáb osamělý žhne plameny korálů,
já nesu díky Vám a přání horalů
aby Vám na světě překale bylo,
v srdci vždy bujaře a v duši mílo
v líbezném souzvuku s Větrovským krajem.
A jeseň dnů Vašich - novým zas májem !

Prokop Hásek.

Převzato z "Rozvoje", týdeníku ONV v Semilech.

O. Vodseďálek vystavuje ve Vysokém.

Obrazárna ve Vysokém n. Jiz. stala se dne 2. srpna dostaveníčkem přátel umění a malby svého spolurodáka Oldy Vodseďálka, který ve své šedesátce, kterou bude slavit v blízké době, předložil svoje celoživotní dílo. A budiž hned v úvodu řečeno, že dílo tohoto výtvarníka, absolventa umělecké grafické akademie v Lipsku, přivítala při zahájení na tři sta ctitelů a přátel maliřových. Znovu se přesvědčili, že Vodseďálek zůstal věrný svému směru, že nepodleh moderním náladám a jeho obrazy jsou tvořeny v rodném Podkrkonoší a Pojizeří. Jeho absolutní smysl pro barvu, ať jde o akvarel neb olej, ať jde o krajinu neb portrét zůstává typicky vodseďálkovský. Krajinky z rodného kraje ať letní, podzimní neb zimní představují nám citlivého znalce svého kraje.

Jeho barvy jsou živost, svěžest a touha dát obrazu skutečnou radost. Zamlžené hřebeny Krkonoš v podzimním oparu s mistrně vystiženou oblohou a oblaky, představuje nám Vodseďálek dokonale věrně a poctivě. Výtvarník se nám však představuje i jako výborný figuralista, portrétista, což dokazují rozměrná plátna jeho ženských aktů a portréty jeho přátel. Vodseďálek zůstal synem hor a jeho dílo je souhrn práce, kterou jeho přátelé a znalci v tak hojném počtu ocenili. O. Vodseďálek byl, je a zůstane výtvarníkem svého kraje, ke kterému přilnul přímou vášnivou láskou a již proto jeho tvorba nám zůstává navždy dokonale a milou.

Vhodným projevem otevřel výstavu jeho přítel P. Hásek, který dal do svého projevu vřelý vysocký ráz, což bylo dobrým doplňkem této vernisáže.

Jos. Doubalík.

Dlouholetá věrná návštěvnice Vysokého.

Růžena J e s e n s k á zemřela právě před 30 roky ve svém pražském nalostranském bytě. Z našeho českého veřejného života odešla jí tehdy nejen vpravdě lidová, národní a osobitá česká básníka, jakož i romantická a dramatická spisovatelka, ale i na svou dobu typická představitelka tvůrčí ženské práce a opravdové ženské svobody. Ne náhodou přivedly ji k nám kdysi básníka Božena Viková-Kunětická a spisovatelka Helena Malířová. Ale ona to byla, která sem několikrát přivedla i spisovatelku Růženu Svobodovou, z doby světové války známou jako spolutvůrkyni a čelnou představitelku " Českého srdce ". Její tiché, často tajemné pobyty ve Vysokém zejména po smrti R. Svobodové a pak hlavně po rozchodu s H. Malířovou, doplnily její bohatou literární tvorbu jejím nejzdařilejším románem " Legenda ze smutné země ". Inspirovalo ji k němu zjištění, že to byl právě vysocký slavný, neprávem zapominaný rodák František Uman, věrný Havlíčkův následovník, který svým odvážným novinářským článkem vyvolal přijetí Zdenky Havlíčkové za dceru národa. Zdá. Havlíčková je totiž hlavní postavou " Legendy ze smutné země ". Ale i jiné povídky a literární práce Růženy Jesenské z posledních 30 let jejího požeňnaného života / zemřela ve věku 77 let / jsou poznamenány stopami jejího pobytu ve Vysokém.

MM

Redakce Větrníku se připojuje ke vzpomínce na spisovatelku a básníčku Růženu Jesenskou, věrnou návštěvnici našeho městečka její básní napsanou pro sborník " Z hor jsme " v r. 1927.

Na Vysokém n. Jizerou roku 1921.

Růžena Jesenská.

Vidím cestu každodenní pouti
v modrosti hor, nebe rozžaté
zlatým ohněm, vidím slunce plouti
za břeh země, dálkou objaté!

Jaké ticho, jaké kouzlo míru
dýchalo a hor, snivě mlčících,
tolik vzněcující svatou víru
v krásný život, v konec časů zlých!

Za sluncem jsme šli, až beze slova
stanuli jsme jako v obřadu:
cítím sílu čela horalova
v onom dávném slunce západu.

Vysocký park - eldorado našeho mládí.

Naším předkům v minulém století patří čest a sláva. Snažili se upravit nejen pro sebe, ale hlavně pro návštěvníky svoji obec tak, aby Vysoké bylo krásnější, aby to "městečko na dlani" vynikalo, lákalo návštěvníky. Bylo to horské, ničím nezkažené vlastenectví, neboť pohledem do průsmyku novosvětského bylo vidět do tehdejšího Pruska. Pohraničí burcovalo naše předky, aby jednotně seknutí ukázali, že i malé město se může chlubit něčím, co řada sousedních větších měst dosud neměla.

Vzpomeňme jen založení městských sadů a odhalení pomníku Karla Havlíčka, kterak v řečnické póze ukazuje směrem k průsmyku a varuje. Havlíčkův pomník byl a je chloubou Vysokého, škoda jen, že vodotrysk v blízkosti pomníku není již v činnosti.

Vysocký park byl dostaveníčkem dětí, milenců, turistů a všech občanů, kteří si park chránili jako oko v hlavě. Pavilon s plastickou mapou, původním to dílem řed. F. Mařatky, byl na tehdejší dobunešším opravdu vzácným a výjimečným. P. Kučera se staral, aby byl park po celou sezonu upravený a líbivý. Ponocný Arnošt Kučera se zasloužil o vysocký park, který byl jeho domovem. Býval na nás kluky přísný a také jsme si to zasloužili.

Vysocí studenti, věrní tradici svých otců, pokračovali po první válce v jejich práci a starali se, aby park byl i nadále věčnou připomínkou těch slavných lidí, kteří Vysoké rádi navštěvovali a sem se vraceli. A tak zde vidíme pomníček připomínající pobyt básníka Ant. Sovy, kterého vozili studenti - byl mezi nimi i Karel Konrád - po parku. Deska s bronzovým odlitkem tváře slavného básníka a věrného návštěvníka Vysokého V. Dyka, je další dílo vysockých studentů. Málokdo možná i ve Vysokém ví, že to byl pardubický ředitel cukrovaru Ing. Zeha, přítel malíře Jar. Grusse, Bilka a Skrbka, který daroval plastiku Viktora Dyka k postavení tohoto památníku.

Léta ubíhají, prošly řady těch, kdož se ještě pravidelně vraceli. Je to především Dr. Fr. Hoch, se svou manželkou, která byla spolupracovnicí prof. Zírta, spoluzakladatele vysockého muzea.

Vzpomínáme na svoje první lásky, které jsme poznali v parku, kam se stále vracíme. Park zásluhou učitele Knoba dostává původní podobu, plastická mapa už zase láká návštěvníky, a snad už bude brzy nový vodotrysk před pomníkem K. Havlíčka Borovského.

Jos. Doubalík.

Korálky.

Z dob okolo první světové války byl populárním vysockým kaplanem P. Josef Voborník, pozdější farář ve Vlastibořicích. Byl to typ Rai-
sovských osvěcených kněží, vlastenec, společensky a pohotově vtipný pan
páter. Pamatuji, coby ministrant, jak mu jednou v sakristii povídal kos-
telník pan Netuka, kterého jsme my ministranti pro dobrotu jeho srdce
měli rádi: "Tak dnes to je, velebný pane, akorát osmadvacet let, co tu
kostelníčkám." Velebný pán se vlídně usmál, pohotově se chytil slovní
hříčky, a odpovídal: "No vidíte, Netuko, a ještě jste ho nezničil."

P.H.

Poděkování.

Kolektiv pacientů léčebny ve Vysokém nad Jizerou, byl velmi mile
překvapen, když se v krásném letním poobědve 13. července t.r., ozvaly
na nádvoří léčebny různé polky a rozvláčné valčíky, které se v tichém
večeru nesly po celém Vysokém k milému překvapení vysockých občanů,
z nichž málo kdo věděl, o co se jedná a komu to vyhrávají. Nejvíce pře-
kvapení a mile potěšení byli však pacienti, kterým se dostalo tak milé
a nezištné pozornosti, až přispěla k velmi dobré náladě a uklidnění.
Proto všichni pacienti děkují velmi srdečně touto cestou nejen celému
hudebnímu souboru v čele s kapelníkem panem Vodsedálkem, ale i Osvětové
besedě ve Vysokém nad Jizerou. Nechceme býtí noskremní, ale podobný sku-
tek vždy s vděkem a radostí znovu uvítáme, neb přispěje k rozptýlení
i potěšení, obojího je nám v tak jednotvárném životě třeba.

Pacienti.

Narozeniny.

V měsíci srpnu oslavili své narozeniny:

Paní Marie Pacholíková, nar. 19.8.1895 - 75 let,
p. Augustin Fiala, nar. 27.8.1880 - 90 let.

Oběma jmenovaným blahopřejeme!

Úmrtí.

Dne 4. srpna zemřel v brněnské nemocnici po krátké a těžké
chorobě v raném rozpuku života šestiletý Pavlíček Josefek.

Čest jeho památce!

Malý oznamovatel.

Prodám : semišový kožík dámský šedé barvy - / vel. 50 /
dámský kabát raglánový / balonový / - / vel. 50 /.
Oboje zřnovní v dobrém stavu. Informace ve Vl. muzeu.

Větrník vychází jednou za měsíc. Řídí redakční rada. Příspěvky za-
sílajte nejpozději do 15. každého měsíce do Vlastivědného muzea.
Cena 1.- Kčs.